

CYFARFOD	Cabinet Cyngor Gwynedd
DYDDIAD	4 Mehefin 2019
AELOD CABINET	Cynghorydd Cemlyn Rees Williams
SWYDDOG	Gwern ap Rhisiart
TEITL YR EITEM	Ysgol Llanaelhaearn

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Ymhellach i drafodaethau cychwynnol rhwng corff llywodraethol Ysgol Llanaelhaearn a swyddogion yr Adran Addysg ynglŷn â phryderon ynghylch niferoedd yr ysgol, gofynnir am ganiatâd i gynnal cyfarfodydd ffurfiol gyda'r corff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill i drafod ystod o opsiynau posibl ar gyfer dyfodol yr ysgol.

2. CEFNDIR

- 2.1 Mae Ysgol Llanaelhaearn wedi ei lleoli yng nghanol pentref Llanaelhaearn sydd rhwng Pwllheli a Chaernarfon. Mae gan yr ysgol gapasiti Meithrin i Flwyddyn 6 o 53, gyda 11 o ddisgyblion rhwng 3-11 oed yn mynychu'r ysgol (Medi 2018). Mae'r disgyblion i gyd yn byw yn nalgylch Ysgol Llanaelhaearn.
- 2.2 Cafodd Ysgol Llanaelhaearn ei harolygu ddiwethaf yn 2015, ble daethpwyd i'r casgliad mai digonol oedd perfformiad yr ysgol. Fodd bynnag, mae gwelliannau wedi eu cyflwyno yn sgil trefniadau rheoli diweddar. Yn 2017/18, gosodwyd yr ysgol yn y categori melyngoch/melyn o ran cefnogaeth a gallu'r ysgol i wella.
- 2.3 O ganlyniad i'r niferoedd isel bresennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac o dan bwysau cyllidebol cynyddol. Mae swyddogion o'r Adran Addysg eisoes wedi cynnal cyfarfodydd cychwynnol gyda chorff llywodraethol yr Ysgol er mwyn egluro'r rhesymau am yr angen i drafod dyfodol Ysgol Llanaelhaearn a'r drefn o gynnal trafodaethau lleol.

3. RHESYMAU DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

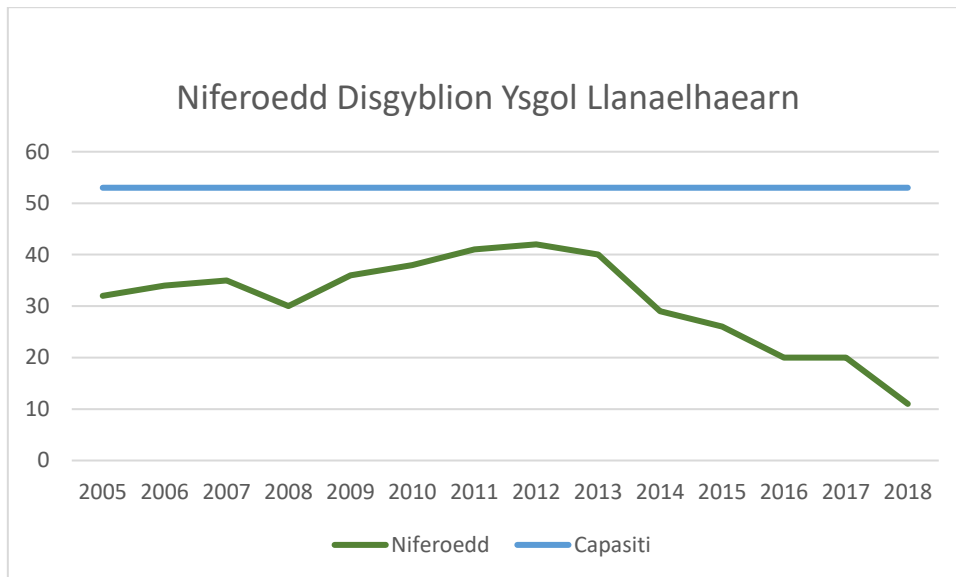
Ceisir caniatâd i gychwyn trafodaethau ffurfiol ar opsiynau posibl ar gyfer dyfodol Ysgol Llanaelhaearn gyda'r corff llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol eraill gan fod yr ysgol yn wynebu nifer o heriau, yn benodol:

- 3.1 Mae cwmp sylweddol yn y nifer o ddisgyblion ar y gofrestr, gyda 11 o ddisgyblion yn mynychu'r ysgol yn 2018/19. Mae'r disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dau ddosbarth.
- 3.2 Dengys amcangyfrifon y bydd niferoedd yn lleihau ymhellach gyda 8 disgybl ar y gofrestr yn 2021.

4. RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y 'PENDERFYNIAD A GEISIR'

4.1 Niferoedd Isel

4.1.1 Mae niferoedd disgyblion Ysgol Llanaelhaearn wedi lleihau dros y blynyddoedd diwethaf. Gweler yn y graff isod fod cwmp sylweddol wedi bod mewn niferoedd ers 2013. Er bod gan yr ysgol gapasiti o 53 (Meithrin i Flwyddyn 6), yr uchaf mae'r ysgol wedi llwyddo i'w gael ers 1980 yw 42 o ddisgyblion yn 2012. Ers hyn mae'r niferoedd wedi lleihau gyda 11 o ddisgyblion ar y gofrestr ym mis Medi 2018.

4.1.2 Gyda 11 o ddisgyblion ar y gofrestr ym mis Medi 2018, mae hyn yn gadael 42 o lefydd gweigion yn yr ysgol, sef 79% o'r capasiti.

4.1.3 Mae 39 o blant yn byw yn nalgylch Llanaelhaearn gyda 28 ohonynt yn mynychu ysgolion cyfagos.

4.2 Rhagamcanion 3 mlynedd

4.2.1 Mae'r rhagamcanion diweddaraf, yn seiliedig ar gyfrifiad Medi 2018, yn dangos y bydd niferoedd Ysgol Llanaelhaearn yn gostwng i 8 disgybl erbyn Medi 2021, gyda 2 ddisgybl yn unig yn y Cyfnod Sylfaen, fel y dengys yn y tabl isod:

Tabl 2 – Amcangyfrifon niferoedd Ysgol Llanaelhaearn

	M	0	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Medi 2018	0	3	1	2	0	2	1	2	11
Amcangyfrif Medi 2019	2	0	3	1	2	0	2	1	11
Amcangyfrif Medi 2020	0	2	0	3	1	2	0	2	10
Amcangyfrif Medi 2021	0	0	2	0	3	1	2	0	8

5. YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

5.1 Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018

5.1.1 Bydd unrhyw broses yn cael ei gynnal yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru (*Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018*).

6. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

6.1 Yn ddarostyngedig ar benderfyniad y Cabinet, bydd trafodaethau ffurfiol yn cychwyn gyda llywodraethwyr Ysgol Llanaelhaearn a budd-ddeiliaid perthnasol eraill i adnabod a thrafod opsiynau posib, gyda argymhelliad i'r Cabinet ar y ffordd ymlaen a'r drefn i'w dilyn.

6.2 Yn dilyn cynnal y trafodaethau hyn, bydd adroddiad yn cael ei baratoi ar gyfer y Cabinet i ofyn am ganiatâd i symud ymlaen i gynnal unrhyw broses statudol, yn unol â chanllawiau Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018), yn ôl yr angen.

6.3 Rhaglen waith

Dyddiad	Gwaith
Mehefin/Gorffennaf 2019	Yn ddarostyngedig ar benderfyniad y Cabinet, cynnal cyfarfodydd ffurfiol gyda Llywodraethwyr Ysgol Llanaelhaearn a budd-ddeiliaid perthnasol eraill i drafod opsiynau.
Hydref 2019	Adrodd yn ôl i'r Cabinet yn dilyn adborth lleol, ac yn ôl yr angen, ceisio caniatâd gan y Cabinet i ddilyn proses statudol o ymgynghori ar yr opsiwn ffafredig yn unol â chanllawiau Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

7. BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Fe esbonnir yn yr adroddiad mai'r bwriad yw ceisio adnabod camau posib i gyfarch yr heriau sydd yn wynebu'r ysgol. Cydnabyddir hefyd fod ystod o faterion sydd angen eu cloriannu wrth geisio adnabod atebion posib a gweithrediad. Nodi'r hefyd fod darpariaethau Cod Trefniadaeth Ysgolion 11/2018 yn mynd i fod a rôl ganolog yn y cloriannu ac y bydd opsiynau ar y ffordd ymlaen yn destun ystyriaeth pellach gan y Cabinet pan gwblheir y gwaith yma. O safbwynt priodoldeb mae'r hyn a gynigir yn briodol.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwy'n cefnogi'r penderfyniad a geisir yma.

Yr Aelod Lleol:

Ysgol fechan, **hapus** ydi Ysgol Llanaelhaearn, sydd wedi gweithio'n galed i godi safon addysg a chyrhaeddiad y plant dros y blynyddoedd diwethaf. Mae adroddiadau yr Ysgol yn datgan yn glir bod llwyddiant wedi ei gael o'r ymdrech, ac mae'n sicr fod y Rhieni presennol yn hapus iawn gyda datblygiad y plant.

'Rwyf yn siomedig a thrist fod sefyllfa'r ysgol, oherwydd niferoedd y disgyblion, mor fregus, ac 'rwyf yn ymwybodol fod y Llywodraethwyr yn gweithio i geisio cynyddu nifer y plant ar hyn o bryd.

'Rwyf yn derbyn y bydd problem cyllid sylweddol gan yr Ysgol os na fydd nifer y plant yn cynyddu'n sylweddol erbyn Mis Medi eleni.

Erfyniaf arnoch i ystyried ansawdd yr addysg a hapusrwydd y plant a'r rhieni pan yn trafod yr opsiynau posib.

Edrychaf ymlaen i drafod opsiynau posib ar gyfer ceisio dyfodol i'r Ysgol.